

Mødet den 30. Oktober 1913.

1. (J. Nr. 403---1913). Fra Indenrigsministeriet forelaa følgende Skrivelse af 13. Oktober 1913 angaaende **Regler for Indrykkelse af Avertissementer for det offentlige i Bladene:**

»I Henhold til Konseilspræsidiets Resolution af 3. d. M. skal man til Efterretning og videre fornøden Foranstaltning tjenstlig melde, at der fremtidig ved Avertering bliver at iagttagende følgende Regler:

1. Avertissementerne optages i de Blade, der fortrinsvis har Udbredelse blandt det Publikum, til hvilket man i vedkommende Avertissement henvender sig (f. Eks. Landmænd, Grundejere, Haandværkere, Arbejdere o. s. v.);
2. Avertissementerne søges ligelig fordelt mellem Blade af de forskellige politiske Partier;
3. der paaføres ikke Staten større Udgifter end fornødent; i Tilfælde, hvor en rimelig Fordeling mellem Blade af forskelligt Parti kræver, at der averteres i flere Blade end hidtil, henstilles det derfor at formindske det Antal Gange, vedkommende Avertissement optages i det enkelte Blad i saadant Omfang, som dette skjønnes hensigtsmæssigt.«

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 481—1912). Skrivelse af 15. Oktober 1913 fra Indenrigsministeriet om **Bevilling for »Aarhus Højskoleforening eller Højskolehjem« til Beværtning med stærke Drikke**, saalydende:

»I det senest i Amtets Skrivelse af 7. d. M. ommeldte Andragende har Bestyrelsen for »Aarhus Højskoleforening eller Højskolehjem« anholdt om, at der i Henhold til Beværterloven af 10. Maj 1912 maa blive meddelt Foreningen Bevilling til i den samme tilhørende Ejendom, Klostergade Nr. 32 i Aarhus at drive Beværtning med Ret til Udskænkning af stærke Drikke.

I denne Anledning skulde man efter at have modtaget Meddelelse om, at en Næringsadkomst til Beværtning med Ret til Udskænkning af stærke Drikke i Aarhus Købstad vil blive nedlagt, naar den ansøgte Bevilling meddeles Højskoleforeningen, til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at Ministeriet herefter bevilger det Ansøgte, saaledes at der af Magistraten i Aarhus under Paaberaabelse af nærværende Skrivelse vil være at udfærdige Bevilling for »Aarhus Højskoleforening eller Højskolehjem« til indtil 1. Oktober 1918 i ovennævnte Ejendom, hvis Matr. Nr. maatte anføres i Bevillingen, at drive Beværtning med Ret til Udskænkning af stærke Drikke, naar det inden en Frist af 3 Maaneder fra Dags Dato at regne for Magistraten godtgøres, at Foreningen opfylder Lovens Fordringer for Opnaaelse af saadan Adkomst, jfr. herved særlig Loven af 10. Maj 1912 § 4, næstsidste og sidste Stykke samt § 21, hvorhos det til Indløsning af Bevillingen fornødne Beløb, jfr. oft-nævnte Lovs § 10, inden den foreskrevne Frist maatte være indbrtalt til Magistraten. I Bevil-

lingen maatte optages Bemærkning om, at Misbrug af samme berettiger Ministeriet til at ophæve den meddelte Bevilling, Lovens § 21, sidste Stykke.

Naar Bevillingen er udfærdiget, bedes Meddelelse derom givet til vedkommende Politimester, hvorhos der derom maatte ske Indberetning til Ministeriet.«

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 22⁸—1913). Indenrigsministeriets Approbation paa en **Købekontrakt** med Snedkermester P. Petersen angaaende en Marselisborggrund.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 181—1913). **Overligningskommissionens Nedsættelser i Hovedligningen** for 1913—14.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 412—1913). Fra Udvalget for Belysningsvæsenet forelaa nedenstaaende Indstilling om **Nedsættelse af Elektricitetsprisen** samt Indstilling om, at der af Kommunens Laanemidler stilles et Beløb, foreløbig 50000 Kr., til Belysningsvæsenets Disposition til **Afholdelse af Udgifter til forskudsvis Betaling af elektriske Husinstallationer**:

»Efter at Elektricitetsværkets Udvidelse nu er tilendebragt, og Elektricitetsværket med sin nuværende Maskinkraft vil kunne præstere en betydelig større Energiudvikling end tidligere, vil det være naturligt, at man ved en Nedsættelse i Strømpriserne, Maalerlejen og Afgift for elektriske Stikledninger søger at fremme Salget af Strøm, hvorfor man tillader sig at fremkomme med følgende Forslag til:

Takster for Levering af Strøm m. m.
fra

Aarhus kommunale Elektricitetsværk.
Prisen for Elektricitet fra det kommunale

Elektricitetsværk er fra 1. April 1914 og indtil videre:

1) For Strøm til Lys, der tages direkte fra de kommunale Ledninger, er Prisen for et Forbrug af:

0— 5000 Kilowatt-Timer	35	Ø. pr. K.W.T.		
5000— 7500	»	32 $\frac{1}{2}$	»	»
7500—10000	»	30	»	»
10000—12500	»	27	»	»
12500 Kilowatt og herudover	25	»	»	»

2) For Strøm til anden Anvendelse end Belysning, saa som til Motorer, Opvarmning, kemisk Brug og deslige kan vedkommende Forbruger vælge, om han ønsker at betale:

a) Efter Benyttelsestiden, for hvilken gælder følgende Skala:

0—500 Timer.....	15	Øre pr. K. W. T.		
500—700	»	14	»	»
700—900	»	13	»	»
900 Timer og derover....	12	»	»	»

eller

b) Efter Forbrugets Størrelse, for hvilken gælder følgende Skala:

0— 5000 Kilowatt-Timer	15	Øre pr. K.W.T.		
5000—10000	»	14	»	»
10000—20000	»	13	»	»
20000 Kilowatt og derover	12	»	»	»

Afregning i Henhold til fornævnte Prisskalaer sker efter Regnskabsaaret, saaledes at der ved de efter Aflæsningerne stedfindende Regningsudstedelser beregnes 35 Øre og 15 Øre pr. Kilowatt-Timer, henholdsvis for Strøm til Lys og Motordrift, hvorpaa der efter Regnskabsaarets Udløb foretages endelig Opgørelse af det samlede Forbrug og tilbagebetales, hvad der er erlagt for meget.

Forbrugere, der have eget Elektricitetsværk, og for hvem det kommunale Elektricitetsværk kun tjener som Reserve, maa betale 35 Øre pr. K. W. T. for Strøm til Lys og 15 Øre pr. K. W. T. for Strøm til Motordrift. Det samme gælder for Forbrugere, som paa Grund af uregelmæssigt Forbrug maa aftage deres Forbrug direkte fra Sporvejsdynamoer.

3) Forbrugere, hvis Forbrug er større end nævnt i fornævnte Skala eller hvor særlige Forhold er til Stede, kan ved Forhandling med Udvalget for Belysningsvæsenet opnaa Kontrakt om Levering af Strøm paa andre Betingelser end de nævnte.

Den aarlige Leje af en Elektricitetsmaaler er:

Amperetimetmaalere:

1, 2, 2½, 3, 5, 7½ & 10 Ampere	3 Kr. aarl.
15, 20 & 25 Ampere	5 » »
30, 35, 50 & 75 Ampere	6 » »
100—200 Ampere	16 » »

Treledermaalere:

2 x 3, 2 x 5 & 2 x 7, 5 Ampere	6 Kr. aarl.
2 x 10, 2 x 15, 2 x 20 & 2 x 25 Ampere	8 » »
2 x 30, 2 x 40 & 2 x 50 Ampere	12 » »
2 x 75 Ampere	14 » »
2 x 150, 2 x 200 & 2 x 250 Ampere	20 » »

Stikledninger. I Gader og Veje, hvor der findes elektriske Hovedkabler, er Afgiften for Indlæg af elektriske Stikledninger til Ejendomme, hvis Facade ligger i Byggelinien, og der installeres mindst 1¹) Lamper, 50 Kr. uden Hensyn til Ledningens Dimension og uden Hensyn til, om Hovedkablet ligger i den ene eller den anden Side af Gaden. 1 den nævnte Pris er Ledningen ført indenfor Facademuren og indeholdt Hovedblysikringen, hvis Plads bestemmes

af Belysningsvæsenet. Saafremt Hovedblyet af særlige Grunde maa anbringes i flere Meters Afstand fra Facademuren, maa Husejeren betale Ledningen fra Facademuren til Hovedblyet med 4 Kr. pr. Meter.

I Følge hoslagte Oversigt, Bilag Nr. 1, vil Mindreindtægten ved Nedsættelsen af Strømprisen andrage ca. Kr. 36000,00 for Strøm til Lys, og ca. Kr. 2000,00 for Strøm til Motordrift, som man imidlertid forventer indtjent ved forøget Salg.

Mindreindtægten ved Nedsættelsen af Lejen af Elektricitetsmaalere vil i Henhold til hoslagte Oversigt Bilag Nr. 2 andrage ca. Kr. 12037,60. Nedsættelsen i Afgiften for elektriske Stikledninger vil andrage ca. 10000 Kr. aarlig.

Fra den Dag Nedsættelsen træder i Kraft, foreslaas det at ophæve den nugældende Bestemmelse om, at en Gas- eller en Elektricitetsforbruger, der har 2 eller flere Maalere, ingen Leje betaler af den mindste Maaler saaledes, at der i Fremtiden betales Leje af alle Elektricitets- & Gasmaalere.

For at skaffe Husejerne de elektriske Installationer udførte paa lempelige Vilkaar, tillader man sig endvidere at foreslaa, at Belysningsvæsenet indtil videre forskudsvis afholder Udgiften til Installation af elektrisk Lys i ældre Ejendomme, hvorved forstaas Ejendomme, som har været beboede i 5 Aar, mod at Afbetalingen finder Sted i Løbet af 24 paa hinanden følgende Kvartaler med 4 Kr. 75 Øre for hver 100 Kroner, som Anlægget har kostet og iøvrigt paa de i hoslagte Bilag 3 nævnte Betingelser.

Endelig foreslaas der følgende Ændringer i »Betingelser, paa hvilke det kommunale Elektricitetsværk afgiver Strøm til private Forbru-

gere» Bilag Nr. 4, ad § 2. Under Forudsætning af, at det under Takster for Strøm m. m. stillede Forslag angaaende Indlæg af Stikledninger vedtages, foreslaas 1. Stykke slettet.

ad § 4. 1. Punktum foreslaas strøget, da der kan forekomme Tilfælde, hvor en Reparation er foraarsaget af Husejeren, og Udgiften derfor bør paalægges ham.

ad § 6. Det foreslaas, at 1. Punktum udgaar.

Ved at fremsende nærværende Forslag om en betydelig Nedsættelse i Elektricitetsprisen, Maalerlejen og Afgift for Stikledninger, der ialt andrager en Mindreindtægt af ca. 60000 Kroner, undlader man ikke at gøre opmærksom paa, at det er sandsynligt, at Elektricitetsværket i det første Aar efter Prisnedsættelsen ikke vil give sædvanlig erholdte Overskud, idet der i det kommende Aar, foruden Udgiften til Renter og Amortisation af det Beløb, der er medgaaet til Udvidelsen af Elektricitetsværket ca. 300000 Kroner tillige vil medgaa meget betydelige Beløb til Føde- & Fordelingsledninger.

Naar man desuagtet fremkommer med nærværende Forslag, er det i Erkendelse af, at Elektricitetsforbrugerne i Aarhus har Krav paa at erholde Elektricitet til samme Pris, som den tilbydes andre Steder, ligesom det ogsaa forventes, at den enkelte Forbruger, selv ved den stadige Forbedring af Metaltraadslampen, vil bruge mere Elektricitet, jo billigere Prisen er.»

F o r m a n d e n ansaa det for rigtigst at underkaste Indstillingen om de 50000 Kr., der ønskedes stillet til Belysningsvæsenets Disposition, 2 Behandlinger. Udvalget ønskede dette Beløb taget af Laanemidlerne, men Taleren vilde dog finde

det mest korrekt at tage det af Indtægten af Gasværket. Skulde Beløbet tages af Laanemidlerne, maatte der føres et særligt Regnskab for det, hvilket vilde volde nogen Ulejlighed.

Møller forelagde Indstillingen, som han gennemgik i Enkelthederne. Han betonedede, at Forslaget fremkom dels for at imødekomme Forbrugerne og dels for at opnaa større Salg af Elektricitet, og at Foranledningen var Elektricitetsværkets Udvidelse fra 2400 H. K. til 3400 H. K. Med Hensyn til denne Udvidelse bemærkede han, at man uden yderlig Tilbygning endda kunde udvide Værket med endnu 3000 H. K., saaledes at Værket vilde være stort nok, til Byen kom over de 100000 Indbyggere. Taleren bemærkede dernæst, at mange endnu ikke havde indført elektrisk Lys, fordi de ansaa det for en Luksusbelysning. Dette var imidlertid ikke Tilfældet, tværtimod var elektrisk Lys langt billigere end anden Belysning. Siden Metaltraadslamperne var blevet indført og forbedrede, kostede elektrisk Lys kun halvt saa meget som Petroleumslys. Som Bevis herpaa nævnede Taleren, at en 25 Lys elektrisk Lampe brændte i 6 Timer for 7 à $7\frac{1}{2}$ Øre, medens en Petroleumslampe af væsentlig samme Lysstyrke i det samme Tidsrum fortærede en Pot Petroleum til 16 Øre. Dertil kom yderlig, at der ved elektrisk Belysning kunde spares meget ved at slukke, naar man forlod et Værelse. Forhaabentlig vilde Publikum lære at indse dette, saaledes at den nu foreslaaede Nedsættelse af Prisen hurtigt vilde bevirke, at man kom op paa en større elektrisk Installation. Som det fremgik af Indstillingen, var der ogsaa Forslag om Nedsættelse af Prisen for Strøm til Drivkraft. Man foreslog Prisen fastsat efter 2 Skalaer, for at de smaa industridrivende

kunde opnaa samme Fordele som de store, naar de blot havde en stor Benyttelsestid. Hvis en Forbruger havde indlagt 3 H. K. og benyttede $2\frac{1}{2}$ H. K. i 7 Timer i Døgnet, vilde han komme op paa en saa høj Benyttelsestid, at Prisen vilde blive beregnet efter laveste Skala. For Værket betød Benyttelsestiden overordentlig meget, da det, hvis Benyttelsestiden var lav i Forhold til Installationen, skulde have en høj Maskinkraft staaende til Disposition, foruden at Udgifterne til Personale ogsaa vilde blive forøget. Fra denne Begunstigelse blev dog selvfølgelig undtaget de Forbrugere, der kun havde Elektricitetsværkets Kraft indlagt som Reserve samt en enkelt Forbruger, der brugte megen Strøm om Aftenen og Natten. Det var Talerens Overbevisning, at de næringsdrivende efter dette Forslag vilde være godt tjent med at tage Kraft fra Elektricitetsværket. Ofte gik det saaledes, at de næringsdrivendes Kraftmaskiner i Tidens Løb blev for smaa; men hvis de tog deres Kraft fra Elektricitetsværket, vilde de altid være sikre paa at kunne faa tilstrækkelig Kraft, idet der i Løbet af en Dags Tid kunde installeres flere K. W. Taleren omtalte dernæst Nedsættelsen af Lejeafgiften for elektriske Maalere og fremhævede, at denne Lettelse forhaabentlig ogsaa vilde bidrage til, at Salget af elektrisk Lys vilde blive større. Ved en lille Fejltagelse var Gasmaalerne medtaget i Indstillingen. I Udvalget havde man forhandlet om, at der burde betales Afgift af alle Maalerne, og derved var Fejltagelsen gjort, men nogen større Skade var dog ikke sket derved. Taleren omtalte dernæst Nedsættelsen af Prisen for Stikledninger og den foreslaaede Ordning ved Installation i ældre Ejendomme. Med Hensyn til de 50000 Kr., Udvalget ønskede

stillet til Disposition til saadanne Installationer, bemærkede han, at han ikke troede det heldigt at tage saa stort et Beløb paa Belysningsvæsenets Regnskab. Han henstillede, om ikke Beløbet kunde tages af Kommunens Kassebeholdning, naar det blev tilbagebetalt med 5000 Kr. ad Gangen, og Regnskabet blev ført paa Belysningsvæsenet. Antagelig tilkom det vel Kasseudvalget nærmere at overveje dette Spørgsmaal. Sluttelig anbefalede Taleren Indstillingen.

Simonson var sikker paa, at Forslaget om Nedsættelse af Elektricitetsprisen vilde vinde udelt Tilslutning. Med dette Forslag blev et gammelt Løfte fra et tidligere Udvalg indfriet. Forøvrigt kom man selv efter Forslaget ikke ned til den billigste Pris her i Landet, men nogen Forsigtighed kunde vel ogsaa være rigtig. Forslaget om Forandringen ved Maalerlejen var Taleren ikke helt tilfreds med. For Tiden betales der, hvor der var 2 Maalere, kun Afgift af den ene, saaledes at den mindste var afgiftsfri, men nu foreslog man, samtidig med at Maalerafgiften blev nedsat noget, at der skulde betales for alle Maalere. Dette vilde for mindre Forbrugere betyde, at omtrent hele Prisnedsættelsen blev ophævet derved. For store Forbrugere betød Forandringen ikke meget, men desto mere for de smaa. Taleren vilde derfor henstille, eventuelt foreslaa, at man beholdt den gamle Ordning, hvorefter der kun blev betalt af een Maaler. Det forekom endvidere Taleren ret mærkeligt, at man stillede Forslag om den samme Ordning for Gasmaalernes Vedkommende. Udvalgets Formand havde ganske vist sagt, at Forslaget om Gasmaalerne var kommet med ved en Fejltagelse, men hvis Taleren havde forstaaet det rigtigt, skulde Forslaget alligevel

opretholdes. Det forekom Taleren, at man kunde have ventet med dette Forslag, til der blev Tale om Nedsættelse af Gasprisen. For et Par Aar siden var man paa Grund af Kulstrejken blevet tvunget til at forhøje Gasprisen. Denne var ganske vist senere blevet nedsat igen, men $\frac{1}{2}$ Øre af Forhøjelsen var dog blevet bibeholdt. Dette kunde maaske være berettiget den Gang, da man truede med svimlende Kulpriser, men efter det store Overskud, Gasværket gav, var der absolut ingen Grund til at beholde den $\frac{1}{2}$ Øres Forhøjelse, hvorfor Taleren vilde henstille til Udvalget, at der i hvert Fald ingen Forandring blev foretaget med Hensyn til Gasmaalerafgiften, før Gasprisen blev nedsat.

J a k o b J e n s e n var glad ved Forslaget om Nedsættelse af Prisen for Elektricitet. Udvalgets Formand havde været inde paa en Sammenligning mellem Prisen for elektrisk Belysning og Petroleumslys, men ogsaa i Sammenligning med Gas var Elektricitet billigere, hvilket man havde et udmærket Eksempel paa fra Skolerne. Skolerne i Ingerslevs Avenue og Finsensgade havde samme Klassetal og Elevtal. I den førstnævnte Skole var der Gas, i den anden Elektricitet, og det viste sig da, at Belysningsudgiften var som 3 til 2, altsaa at elektrisk Lys betød en stor Besparelse. Naar Elektricitetsprisen nu blev nedsat, vilde Forholdet blive endnu gunstigere, saa Taleren vilde henstille, at Udvalget ogsaa kom med Forslag om at nedsætte Gasprisen, saaledes at det ene af Belysningsvæsenets 2 Værker, som jo i nogen Grad konkurrerede med hinanden, ikke blev billigere end det andet. Det var ret ligegyldigt, hvorledes de 50000 Kr. blev skaffet til Veje, om af Laan, af Kassebeholdningen eller af Elektricitetsværkets Drifts-

kapital. Regnskabet over Beløbet maatte naturligvis føres paa Belysningsvæsenet. Taleren vilde sætte Pris paa, om Udvalget kunde tiltræde Hr. Simonsens Forslag, men selv om Udvalget ikke kunde det, vilde Taleren dog henstille, at man vedtog Indstillingen

S a m u e l s e n udtalte sin Anerkendelse af, at Udvalget var kommet med det foreliggende Forslag. Det tidligere Udvalg havde flere Gange overvejet en Prisnedsættelse, men man havde været bange for, at man ikke med de daværende Maskiner skulde kunne betjene Kunderne tilfredsstillende, hvis der blev større Tilgang. Selv om man efter Forslaget ikke blev den By, der fik den laveste Elektricitetspris, blev der dog givet et betydeligt Afslag, og der blev efter Talerens Mening taget Hensyn til alle Sider. Taleren kunde ikke tro andet, end at man nok kunde blive ved den gamle Ordning for Maalerne, og han kunde ganske slutte sig til de Herrer Jakob Jensens og Simonsens Udtalelser med Hensyn til Gasprisens Nedsættelse. Sluttelig udtalte Taleren Haabet om, at Folk snart maatte lære at indse, at elektrisk Lys var langt billigere end Petroleumsllys.

M ø l l e r takkede for den forstaaende Maade, Forslaget var blevet modtaget paa. Han troede ikke, at Fritagelsen for Afgift af den mindste Maaler, som Regel Trappemaaleren, kom de smaa Forbrugere tilgode, da det oftest kun var i de større Ejendomme, der fandtes særlige Trappemaalere. Udvalget vilde i hvert Fald nødig forandre noget i denne Henseende, da der saa ingen Grænse vilde være for, hvor mange Maalere der kunde indsættes afgiftsfri. Desuden var Nedsættelsen i Afgiften meget stor, saa Taleren vilde anmode Hr. Simonsen om at tage sit Forslag tilbage. For-

slaget vilde ikke gavne de smaa Forbrugere, men skade Elektricitetsværket betydeligt. For Gasmaalernes Vedkommende skyldtes Forslaget til Dels en Fejltagelse, men da de, der havde 2 Maalere, var Folk, som havde en Maaler baade i deres Forretning og i deres Lejlighed, kunde man nok lade Forslaget blive staaende, skønt Udvalget heller næppe havde noget imod at lade det glide ud. Med Hensyn til Gasprisen bemærkede Taleren, at Kulprisen nu faktisk var 50 % dyrere, end da den forrige Gaspris blev fastsat. Den $\frac{1}{2}$ Øres Forhøjelse var derfor meget beskeden. Det var bedre, at Gasværket havde et stort Overskud end et Underskud, navnlig hvis et Budget ikke skulde holde Stik. Indtil man kunde købe Kul for 14—15 Kr. pr. Ton, maatte Taleren fraraade at nedsætte Gasprisen. Endelig var der heller ingen Grund til at have en lavere Gaspris her end i andre Byer. Det var meget rigtigt, at Elektricitet var billigere end Gas, men det maatte dog, naar der taltes om Konkurrence, erindres, at det var ganske forsvindende, hvad der brugtes som Belysningsgas. Den meste Gas blev brugt til Kogegas, hvor der ingen Konkurrence var med Elektricitet.

Formanden ønskede, at Budgetudvalget skulde overveje, hvor de 50000 Kr. skulde tages fra. Da denne Side af Sagen saaledes maatte undergives 2 Behandlinger, kunde hele Sagen underkastes en 2. Behandling, hvortil eventuelle Ændringsforslag kunde stilles.

Simonsen hævdede, at man ikke af Kulprisen alene kunde drage Slutning om, hvorvidt Gasprisen var billig eller ej, idet Produktionsprisen beroede paa meget andet end Kulprisen. Det rigtigste var at se paa Gasværkets finansielle Re-

sultat, og naar Overskuddet var saa stort, som Tilfældet var, og man vidste, det var de mindre bemidlede, der brugte Gassen, vilde det være korrekt at sætte Gasprisen ned. Taleren kunde ikke tjene Hr. Møller i at tage Forslaget om, at der kun skulde betales for 1 Maaler, tilbage, da han indsaa, det kun vilde begunstige de store Forbrugere, at der skulde betales for alle Maalere.

Christensen ønskede at henlede de smaa industridrivendes Opmærksomhed, paa at de efter Forslaget kunde have stor Fordel ved at benytte Elektricitet til Motorbrug, naar de havde stor Benyttelsestid. Det havde næppe stor Betydning, om der skulde betales for 1 eller 2 Maalere, da ikke ret mange havde 2, og der var næppe Anledning til at fravige Forslaget paa dette Punkt, da Bestemmelsen ikke i særlig Grad ramte de smaa Forbrugere, fordi disse i Reglen kun havde 1 Maaler. Det var Grundejerne og de næringsdrivende, der benyttede 2 Maalere. Derimod fandt Taleren, at Forslaget om Gasmaalerne kunde gaa ud. Der havde været Enighed i Udvalget om at foreslaa Elektricitetsprisen nedsat, og forhaabentlig enedes man ogsaa til næste Budget om en Nedsættelse af Gasprisen, saaledes at den inddirekte Beskatning paa dette Omraade kunde forsvinde. Kullene kostede meget rigtigt nu 18 Kr., men man kom aldrig ned paa den gamle lave Kulpris, og naar Gasværket gav saa betydeligt Overskud, kunde der nok blive Raad til at sætte Gasprisen noget ned.

Møller syntes ikke, Gasværkets Overskud var saa stort i Forhold til den Kapital, et Par Millioner, som Kommunen havde staaende i Værket. Taleren kunde ikke indse, hvorfor Forslaget skulde underkastes 2 Behandlinger, saa han vilde henstille til Formanden at faa Sagen afgjort i nær-

værende Møde. Spørgsmaalet om, hvorfra de 50000 Kr. skulde tages, kunde godt tages ud af Indstillingen.

S i m o n s e n beklagede, at Udvalgets Formand modsatte sig Nedsættelse af Gasprisen. Gasværkets store Overskud betød kun en Varefordyrelse for Publikum.

F o r m a n d e n skulde ikke modsætte sig Ønsket om at dele Indstillingen, saaledes at kun Spørgsmaalet om, hvor de 50000 Kr. skulde tages fra, gik til en 2. Behandling. Han ønskede imidlertid oplyst, hvorledes Udvalget stillede sig med Hensyn til Gasmaalerne.

M ø l l e r havde intet imod at lade Sagen om Gasmaalerne glide ud af Indstillingen.

Indstillingen vedtoges, idet dog Spørgsmaalet om Leje af Gasmaalere udskydes af Sagen. Med Hensyn til Spørgsmaalet, hvorvidt et Beløb af 50000 Kr. til Laan til Husinstallation bør tages af Laanemidler, overgik Sagen til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

6. (J. Nr. 65—1913). Fra Sygehusudvalget forelaa følgende Forslag til Overenskomst med Radiumsfondet om en **Radiumstation** her i Byen:

1. Radiumsfondet og Sygehusbestyrelsen opretter i Fællesskab en Radiumstation i Forbindelse med Aarhus Kommunehospital.

Stationen bestyres af Aarhus Byraads Udvalg for Sygehusene suppleret med et Medlem valgt af Radiumsfondets Forretningsudvalg.

2. Radiumsfondet overlader Stationen i Aarhus paa dens Ansvar til Laans en Portion Radium (eller dermed beslægtede radioaktive Stoffer) til en Værdi af ikke under 25000 Kr. og til Anvendelse paa Stationen og Aar-

hus Kommunehospital. Saafremt Lederen af Radiumstationen skulde forudse, at der i nogen Tid ikke vil være Anvendelse her for det overladte Radium, giver han Meddelelse derom til Radiumsfondets Forretningsudvalg, som da efter Overenskomst med Stationen midlertidig kan disponere over det radioaktive Stof paa anden Maade. Ved Behandlingens Slutning er de Læger, som har benyttet Fondets Radium, forpligtede til at indsende en kort Sygehistorie med Angivelse af Behandlingens Resultat.

3. Stationen ledes af den kirurgiske Overlæge. Røntgenisten Dr. Riis er hans Medhjælper. Ny Medhjælper ansættes af Bestyrelsen efter Indstilling af den kirurgiske Overlæge efter Samraad med Fondets Forretningsudvalg.
4. Stationen har Lokale i en af Kommunehospitalets Barakker samt i 2 (à 3) Værelser paa den kirurgiske Afdeling, et for hvert Køn. Den drives som en lille Afdeling for sig, der ikke falder ind under Regulativets almindelige Bestemmelser. Sygehusets Kontor fører et særligt Regnskab over Stationens Indtægter og Udgifter (særlig af Hensyn til Bestemmelsen i Punkt 7) og der beregnes Sygehuset et passende Vederlag for Kontorets Arbejde. Sygehuset anskaffer det nødvendige, lidet omfattende Inventar, lønner Lægen (Medhjælperen) mulig en særlig Sygeplejerske. Saavel alle saadanne Udgifter, som Vederlag for Kontorets Arbejde, medregnes, før der kan konstateres Overskud. Stationen betaler Sygehuset 2—4 Kr. pr. Dag for sine liggende Patienter. (Forplejning (§ 6 b).
5. Det forudsættes, at Behandlingen for den

aldeles overvejende Del af Patienterne bliver ambulant, den sker uden Hensyn til, hvorfra de syge kommer, og den finder Sted til fastsatte Tider. I særlige Tilfælde, hvor en klinisk Behandling er nødvendig, uden at Indlæggelse paa Sygehuset paa almindelig Maade kan finde Sted, kan der skaffes Plads til 1 à 2 liggende Patienter paa hvert af de forannævnte Værelser. Forplejningen faaes fra Sygehusets Køkken.

6. Betalingsvilkaar:

- a. For ambulant Behandling betaler bemidlede Patienter fra 2 til 10 Kr. for hver Gang efter Lægens Bestemmelse under Samraad med Bestyrelsen. Ganske ubemidlede behandles gratis. I Tilfælde af Tvivl om Ubemidlethed maa denne konstateres.

Indtil nærmere Overenskomst træffes mellem Landskomiteen og Sygekassernes Fællesrepræsentation, behandles Sygekassepatienter til laveste Takst (2 Kr.). Naar en Sygekasse betaler et aarligt Tilskud til Stationen i Aarhus af 5 Øre pr. Medlem for de første 500 og 3 Øre pr. Medlem for de følgende, behandles Kassens Medlemmer for halv Pris (1 Kr.).

- b. Til klinisk Behandling modtages syge forsaavidt Plads haves mod et Tillæg til forannævnte Takster af 2 Kr. pr. Dag paa Fællesstue, paa Eneværelse 4 Kr. Statsanerkendte Sygekassemedlemmer og ubemidlede betaler ved klinisk Behandling intet for Radiums Benyttelse.
- c. Eventuelt Underskud ved Stationens Drift betales af Aarhus Kommune.

7. I Tilfælde af, at Stationen i Aarhus maatte ophæves, deles dens Aktiver, saafremt disse er tilvejebragt ved Overskud af Stationens Drift, ligelig mellem Radiumsfondet og Sygehuset dog saaledes, at den Sygehuset tilfaldende Part da bliver at anvende til et Legat ved Sygehuset for kræftsyge el. lign. Undtagne fra denne Bestemmelse er alle til Stationen skænkede Dotationer, der tilfalder Radiumsfondet.
8. I Tilfælde af Uenighed mellem Fondets og Stationens Bestyrelse, indankes Sagen for Justitsministeriet, hvis Afgørelse er inappellabel.
9. Overenskomsten maa for at faa Gyldighed bifaldes af Aarhus Byraad, eventuelt af Ministeriet, og den kan fra begge Sider med halvt Aars Varsel opsiges til Ophør til den næstfølgende 31. Marts.«

M o u s t e n forelagde Overenskomsten med Bemærkning om, at den i det væsentlige var som tidligere skitseret for Byraadet og som Overenskomsten mellem Radiumsfondet og Odense Kommune. Det stod noget i det uvisse, naar man kunde faa Radiumet. Man havde ventet at faa det fra Østrig, men der havde vist sig forskellige Vanskeligheder.

S i m o n s e n takkede Sygehusudvalget og Radiumskomiteen, fordi de saa hurtigt var kommet overens. Hvis Udvalget kunde, vilde han gerne henstille til det at gøre sin Indflydelse gældende for at faa Radium og ikke Mesothorium, selv om Sagen derved skulde forhales $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Aar. Mesothorium skulde ganske vist kunne udrette det samme som Radium, men der sagdes, at Benyttelsen af det ikke var saa forsvarlig i økonomisk Henseende, fordi det tabte en Del i Kraft i Løbet af en 3 Aars Tid og skulde fornyes hvert 5. Aar.

Efter Forlydende vilde Fabrikken i Tyskland vel ombytte det benyttede Mesothorium med nyt, men hvis denne Ombytning ikke var vederlagsfri, kunde der være Fare for, at man selv vilde komme til at afholde Udgiften, idet Radiumsfondet jo kunde opsige Overenskomsten med ret kort Varsel.

M o u s t e n mente, at det nærmest maatte bero paa Lægerne, om der skulde benyttes Radium eller Mesothorium. Saa vidt Taleren vidste, var Lægerne paa Kommunehospitalet mest tilbøjelig til at forlange Mesothorium.

M i k a e l J o h a n s e n var glad ved, at man fik en Radiumstation her i Byen. Han spurgte, om det var rigtigt, at Odense straks fik Radium, medens Aarhus maaske kom til at vente i Aarevis.

M o u s t e n kendte intet til, at Odense fik Radium før Aarhus, og troede ikke, at Rygtet herom passede. Radiumet var i hvert Fald bestilt samtidig til begge Byer. Noget andet var, at man maaske til at begynde med kun vilde faa en mindre Portion.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 3¹³—1913). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Efterbevilling af Overskridelser i Regnskabet for 1912—13.**

Overgik til 2. Behandling.

8. (J. Nr. 2⁶⁶—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Ejendommen Mejl-gade Nr. 7.

Anbefaledes.

9. a. (J. Nr. 1¹¹—1913). Andragende om **Approba-tion paa Udstykningsplan for Matr. Nr. 77 b af Markjorderne.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyg-gelse forelaa Indstilling om ikke at anbefale An-dragendet, fordi der agtes opført en Bygning paa

Parcellen, og Udvalget, da der ikke forelaa nogen approberet Plan over Vej- og Kloakanlæg, maatte henholde sig til § 3 Stykke 5 i Bygningsvedtægten, hvori staar:

»Naar der anmeldes en Bygning til Opførelse paa en Grund, som agtes udparcelleret, skal der med Anmeldelsen til Godkendelse af Byraadet følge en Plan over Anlæg af Veje paa Parcellen samt en Plan over Afløbsforholdene.«
b. (J. Nr. 1¹²—1913). Andragende om **Approba-
tion paa Udstykningsplan for Matr. Nr. 115 b af
Markjorderne.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa Indstilling om kun at anbefale Andragendet med det udtrykkelige Forbehold:

- 1) at der ikke maa bygges paa Parcellen, og
- 2) at dennes Grænser ændres, hvis det maatte vise sig, at de nu foreslaaede Grænser hindrer en heldig Vejforbindelse til de omliggende Arealer.

F o r m a n d e n syntes, at Udvalget noget forvekslede Betingelserne for Parcellens Udstykning og Retten til dens Bebyggelse. Ifølge Lovgivningen stilledes der som Betingelse for Udstykning kun Fordring om, at der skulde være Adgang til offentlig Vej, hvilket der ingen Tvivl var om, at der var for det første Andragendes Vedkommende. For den anden Parcell Vedkommende var der maaske mere Tvivl. Taleren troede ikke, at Byraadet havde Myndighed til at forlange de Betingelser opfyldt, som Udvalget havde opstillet. Udstykningen kunde man næppe modsætte sig, først naar det kom til Bebyggelse, kunde man stille Betingelser. Bygningskommissionen var da ogsaa enig i, at man ikke kunde modsætte sig Udstykningen.

Møller udtalte, at Udvalget ikke var glad ved det Standpunkt, Bygningskommissionen havde taget. Der var om disse Parceller ført mange Forhandlinger for at opnaa ordentlige Vejanlæg og Kloakforhold. Parcellen var i sin Tid købt i et samlet Stykke for at anvendes til Havejord. Ved de førte Forhandlinger var man omtrent naaet til en tilfredsstillende Ordning, da Selskabet stoppede op. Udvalget var af den Mening, at den ansøgte Udparcellering, hvis den blev tilladt, vilde være en stor Uretfærdighed mod de andre, som havde været med til at købe Parcellen, fordi den vilde gøre det umuligt at faa en ordentlig Bebyggelse af Arealet. Udvalget mente da, at man i Henhold til Bygningsvedtægtens § 3 Stykke 5 maatte forlange Plan for Vej- og Kloakanlæg for hele Parcellen, før man kunde tillade Udstykning, men en saadan Plan medfulgte ikke. Dersom man nu sagde Nej, var der Haab om at faa Forholdene i Orden, saa Udvalget vilde meget bede Byraadet stemme imod Bygningskommissionens Vedtagelse. Hvis denne Andrager fik Lov til Udstykning, vilde mange følge efter, og Udvalget vilde saa ikke mere med Vægt kunne forhandle med de forskellige Have- og Byggeselskaber.

Formanden gentog, at man først kunde opstille de anførte Betingelser, naar der blev Tale om Bebyggelse. Det vilde ganske vist være heldigt, om man kunde gøre det ved Udstykningen, men Udstykningsloven indeholdt intet i saa Henseende.

Jakob Jensen vilde finde det meget uheldigt, om enkelte Personer skulde kunne hindre en smuk Bebyggelse. Hver Gang, der var dannet saadanne Haveselskaber, havde Udvalget gjort opmærksom paa, at Køberne maatte sørge for, at Sælgeren udlagde saadanne Veje, at der kunde

bygges paa Arealet. Efter Udvalgets Mening var der ingen Tvivl om, at man havde Ret til at stille de anførte Betingelser, naar en Parcel skulde udstykkes til Bebyggelse; havde man ikke det, kunde enhver udstykke og bebygge sin Jord uden at spørge Byraadet derom. Gik man med til dette Andragende, vilde det betyde at give enkelte en stor Fordel fremfor de Ejere, der havde deres Jord bagved. Udvalget havde forhandlet med flere af disse Haveselskaber og vilde sikkert ogsaa have opnaaet et godt Resultat, hvis ikke et andet Udvalg var kommet i Vejen, men forhaabentlig vilde Byraadet støtte Udvalget ved enstemmigt at tiltræde dets Indstilling. Ellers vilde det være umuligt i Fremtiden at styre Bebyggelsen omkring Byen.

M i k a e l J o h a n s e n bemærkede, at de lærde var uenige, og at der ingen Tvivl var om, at Bygningskommissionen havde lige saa megen Erfaring som Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Naar det nu oplystes, at Bygningskommissionen var enig i sit Standpunkt, og man erindrede, at et af dens Medlemmer ogsaa var Medlem af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, kunde der vel heller ikke være Enighed i dette. Efter at Bygningskommissionen havde udtalt sig enstemmigt, turde Taleren i hvert Fald ikke gaa imod den. Desuden skulde man heller ikke gerne lægge Bygherrerne mere i Vejen end nødvendigt.

P. J e n s e n kunde ikke se, at Udstykningen havde noget med Bebyggelsen at gøre. Det var Talerens Overbevisning, at Ejerne havde Lov til at faa Grunden udstykket; hvad der senere kunde foretages med Hensyn til Bebyggelsen, var noget andet. Naar Lovens Betingelser for Udstykning

var til Stede, blev det en Sag for sig, hvad Grundene senere skulde bruges til.

Møller troede ikke, Bygningskommissionen var helt enig, da et af dens Medlemmer ikke havde underskrevet dens Indstilling. Det var aldeles ikke Udvalgets Mening at lægge Bygherrerne Hindringer i Vejen, men kun at skaffe ordentlige Tilstande. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse havde sikkert mere med den Slags Sager at gøre end Bygningskommissionen, der næppe havde meget med selve Gadeanlægene at gøre. Hvis Byraadet ikke syntes det værd at gøre sig Anstrengelse for at bevare de gode Forhold, maatte det blive dets Sag, men Udvalget vilde ikke paatage sig noget Ansvar.

Samuel sen slttede sig til de Herrer Møllers og Jakob Jensens Udtalelser.

Mousten kunde ikke se, hvad Betydning Sagkundskaben havde i denne Sag, der blot drejede sig om, hvad der var bedst for Byen. Selvfølgelig burde denne Udstykning ikke tillades, for saa vilde de paagældende kunne gaa ganske udenom Byraadet.

Christensen havde i Bygningskommissionen taget Standpunkt til Sagen i Henhold til Formandens Udtalelser om Udstykningslovens Betingelser. Naar en Forening købte et Stykke Jord, var det vanskeligt at forbyde Udparcellering, men naar Hovedparcellen ikke kunde bebygges, før Vej- og Kloakforholdene var i Orden, var der jo heller intet forgjort ved at tillade en Udstykning til Haver. Selvfølgelig vilde det være heldigst, om man før Udstykningen kunde forlange en samlet Plan, men om man havde Ret dertil, var noget andet.

P. J e n s e n kunde være tilbøjelig til at stemme for Udvalgets Indstilling, men fandt det ikke behageligt, naar man i Forvejen vidste, at Ministeriet vilde desavouere Byraadet.

J a k o b J e n s e n hævdede, at hvis dette Udstykningsandragende blev bevilget, kunde der bygges langs Niels Ebbesensvej og andre Veje, uden at Byraadet kunde forlange en eneste Tværgade. Det der forelaa, var i Virkeligheden et Forslag til Bebyggelse, derom var ingen i Tvivl.

M i k a e l J o h a n s e n fandt i det hele Sagen meget uklar, og da Love og Vedtægter kunde fortolkes forskelligt, vilde Taleren afholde sig fra at stemme. Taleren mente vedblivende, at Bygningskommissionens Vedtagelse var enstemmig.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at efter hvad der var oplyst for Udvalget, var Bygningskommissionens Vedtagelse ikke enstemmig.

F o r m a n d e n maatte fremdeles fastholde, at man, da der kun var Tale om Udstykning, ikke kunde forlange de opstillede Vilkaar opfyldt. Naar der blev Tale om Bebyggelse, vilde man derimod staa ganske frit.

J a k o b J e n s e n ønskede at vide, hvorledes Formanden vilde forhindre Bebyggelse paa den Grund, der nu forlangtes udstykket, hvis den netop laa der, hvor der burde føres en Gade igennem.

F o r m a n d e n vilde med Glæde være med til at nægte Byggetilladelse, hvis Udvalget til den Tid kunde gøre det klart for Bygningskommissionen, at den af Hr. Jakob Jensen nævnte Vej maatte kræves.

M ø l l e r fremhævede, at Forhandlingerne med vedkommende Ejer udelukkende var ført paa Basis af, at Grunden skulde bebygges. Som før

bemærket var man lige ved at naa et godt Resultat, da Bygningskommissionen kom i Vejen. Taleren spurgte, om Bygningskommissionen ikke kunde frafalde sin anbefaling af Andragendet.

Formanden kunde ikke se, at Bygningskommissionen kunde frafalde sit Standpunkt, naar den mente det hjemlet ved Loven.

Det vedtoges at fremsende Andragenderne til Landbrugsministeriet, idet Byraadet slutter sig til det fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse tagne Standpunkt.

10. (J. Nr. 2⁴⁷—1913). Sagen angaaende **Bebyggelsen af Ejendommen Spanien 15.**

Formanden erindrede om, at Sagen tidligere havde foreligget, og at Byraadet da paa visse Vilkaar havde anbefalet Dispensationen. Ministeriet ønskede nu oplyst, hvorvidt Konstruktionen af den sydlige Gavl ikke nødvendiggjorde Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 21, samt om, hvorvidt Dispensation fra Bygningslovens § 21 ikke var nødvendig med Hensyn til Vinduerne mod Øst nærmest Jernbanen. Fra Bygningskommissionen forelaa der Udtalelse om, at de nævnte Dispensationer kunde anbefales.

Marthin Hansen kunde ikke gaa med til at anbefale Dispensationerne, da de samme uheldige Forhold, som var til Stede før den sidste Ændring i Planen, fandtes endnu. Bebyggelsen vilde blive til stor Skade for Naboejendommen ved at berøve denne Lys og Luft, saa Taleren vilde meget beklage, om Byraadets sidst tagne Standpunkt var definitivt.

Formanden indsaa ikke, hvorledes Byraadet nu kunde tage anden Stilling til Sagen.

Mikael Johansen kunde i det væsentlige slutte sig til Hr. Marthin Hansen. Særlig

det store og kostbare Baghus vilde Bebyggelsen gaa ud over. Da Bygningskommissionen havde givet sin Anbefaling, var der vel desværre næppe noget at gøre.

Anbefaledes.

11. (J. Nr. 411—1913). Indstilling fra Budgetudvalget om at tiltræde et fra Sognepræst Frimodt Møller fremsendt Forslag til **Opslag af Embedet som Alterdegn og præsteviet Medhjælper ved Sct. Johannes Kirke**, dog at Byraadets Tiltrædelse kun gælder det nuværende Opslag.

Indstillingen vedtoges.

